

Rõuge Lasteaed

RÕUGE LASTEIAIA ÕPPEKAVA

Rõuge 2026

SISUKORD

1.	Rõuge lasteaia eripära ning õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid	3
1.1	Üldandmed	3
1.2	Õppekava koostamise põhimõtted	3
1.3	Lasteaia eripära	4
1.4	Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid.....	5
2.	Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ja läbiviimise korraldus	6
2.1	Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus	7
3.	Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted.....	9
3.1	Õpikäsitus.....	9
3.2	Õpi- ja kasvukeskkond	9
4.	Kolmeaastase lapse ja kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad üldoskused ning kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad arengutulemused	11
5.	Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted ja dokumenteerimine ning meetodid ja vahendid lapse arengu hindamiseks, jälgimiseks ja analüüsimiseks.....	12
5.1	Tuge vajava lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus.....	13
5.1.1	Tõhustatud toe ja eritoe rakendamine	14
5.2	Tugivõrgustik	15
6.	Lapsevanematega koostöö põhimõtted, sealhulgas korraldus.....	17
7.	Õppekava uuendamise ja täiendamise kord	18

1. Rõuge lasteaia eripära ning õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

1.1 Üldandmed

Rõuge Lasteaed on moodustatud Rõuge valla haridusasutuste ümberkorraldamise käigus Rõuge Vallavalitsuse 27.02.2024 otsusega nr 1-3/8.

Lasteaed asub aadressil Pargi 4, Rõuge alevik, Rõuge vald, Võru maakond.

Lasteaial on kuus tegutsemiskohta, mis asuvad aadressidel:

Võru tee 5, Haanja küla, Rõuge vald, Võru maakond (Haanja Pesamunade rühm);

Kooli, Kuutsi küla, Rõuge vald, Võru maakond (Mõniste Kaisukarude ja Mürakarude rühmad);

Nursi koolimaa, Nursi küla, Rõuge vald, Võru maakond (Kirsikeste rühm);

Tammiku tee 13, Ruusmäe küla, Rõuge vald, Võru maakond (Rogosi Mõisapõnnide rühm);

Pargi 4, Rõuge alevik, Rõuge vald, Võru maakond (Lepatriinude, Marjakeste, Pääsupoegade, Tõrukeste rühmad);

Kesk 2, Varstu alevik, Rõuge vald, Võru maakond (Varstu Sipelgate rühm).

Rõuge lasteaed on munitsipaallasteasutus, mille teeninduspiirkond on Rõuge valla haldusterritoorium. Lasteaia moodustavad 10 aia- ja liitrühma. Liitrühmas käivad ka lapsehoiuealised (1,5-3 a) lapsed. Lasteaia õppetegevus toimub eesti keeles.

1.2 Õppekava koostamise põhimõtted

Õppekava on lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, millest lähtuvad kõik õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajad. Laste igakülgse arengu ja alushariduse omandamise toetamiseks koostab lasteasutus riikliku õppekava alusel oma õppekava. Lasteasutuse õppekava koostamisest ja arendamisest võtavad osa õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajad. Lasteasutuse õppekava kinnitab lasteasutuse direktor, kuulates ära hoolekogu arvamuse. Lasteaia õppekava avalikustatakse lasteaia veebilehel.

Õppekava koostamisel arvestatakse lisaks riiklikule õppekavale haridusvaldkonna arengukava 2021-2035, mis toob välja, et haridusasutuses peame märkama ja väärtustama igaüht ning tagama igale õppijale võimalused omandada teadmised, oskused, hoiakud ja väärtused, mis võimaldavad toime tulla muutuvates elulistes olukordades ning maksimaalselt teostada oma potentsiaali isikliku ja ühiskondliku heaolu loomisel.

1.3 Lasteaia eripära

Meie **missioon** on luua koostöös perede ja kogukonnaga turvaline ning inspireeriv kasvukeskkond, kus laps õpib mängides, avastades, kogedes ja suheldes ning saab areneda vastavalt oma võimetele ja vajadustele.

Meie **visioon** Rõuge Lasteaiast on kui kogu valda ühendavast lasteaiast, kus iga laps kasvab looduse, kogukonna, mängu ja hoolivate suhete kaudu teadlikuks, ennast juhtivaks, uudishimulikuks ning tegusaks inimeseks.

Meie **väärtusteks** on hoolivus, koostöö, loodus, mängurõõm ja kultuuripärandi hoidmine: me märkame, kuulame ja toetame üksteist; väärtustame koostööd laste, perede, kolleegide ja kogukonnaga; õpime looduses ja loodusest ning kujundame keskkonnateadlikku mõtteviisi; kohalik kultuur ja keel on kasvukeskkonna loomulik osa; me õpime mängides ja tegutseme ühtse lasteaiana, samal ajal väärtustades iga õppekoha eripära.

Rõuge Lasteaed on mitmes tegutsemiskohas toimiv ühtne alusharidusasutus, mis pakub kvaliteetset ja lapse arengut toetavat alusharidust lastele nende elukoha lähedal. Hajutatud struktuur toetab kogukondlikkust ning loob tiheda koostöövõrgustiku kodu, lasteaia ja kohaliku kogukonna vahel, aidates lapsel kujundada kuuluvustunnet oma kodukoha ja kultuuriruumi suhtes. Kõigis tegutsemiskohtades lähtutakse ühistest väärtustest, eesmärkidest ja õppekavast, arvestades samal ajal piirkondade eripära, kohalikke võimalusi ning kogukondlikke traditsioone.

Rõuge Lasteaia eripära kujundab selle paiknemine looduslikult mitmekesisel ja kaunis keskkonnas. Metsad, järved, orud ja mäed pakuvad lastele rikkalikku õpikeskkonda, mis toetab vahetute kogemuste saamist, avastamisrõõmu ja lapse terviklikku arengut. Loodus- ja keskkonnaharidus on õppe- ja kasvatustegevuse oluline osa ning õppimine toimub sageli õues ja looduskeskkonnas. Vahetu kokkupuude loodusega aitab kujundada keskkonnateadlikku ja vastutustundlikku suhtumist ning toetab tervislike eluviiside, liikumisharjumuste ja heaolu kujunemist.

Olulisel kohal on paikkonna kultuuripärandi hoidmine ning võro keele ja kultuuri väärtustamine. Lastele luuakse võimalusi tutvuda oma kodukandi keele, kommete, tavade ja pärimusega igapäevaste tegevuste kaudu. Kohalik keel ja kultuur on loomulik osa laste

kasvukeskkonnast, toetades kultuurilise identiteedi, kuuluvustunde ja eneseväärikuse kujunemist ning aidates hoida elavana piirkonna kultuurilist omapära.

Laste arengut toetab usalduslik koostöö kodu ja lasteaia vahel. Lapsevanemad on lapse kasvatamise ja arengu toetamise võrdväärsed partnerid, kelle teadmisi, kogemusi ja väärtushinnanguid väärtustatakse ning arvestatakse. Koostöö põhineb avatud suhtlemisel, vastastikusel lugupidamisel ja ühisel vastutusel lapse heaolu eest. Lapsevanemaid kaasatakse lasteaia tegevustesse, traditsioonide hoidmisse ja õpikeskkonna rikastamisse, tugevdades seeläbi lapse sidet oma pere, kogukonna ja kultuuripärandiga.

Rõuge Lasteaed väärtustab lapsepõlve ning kujundab koostöös peredega väärtushoiakuid, mis toetavad lapse kujunemist hoolivaks, vastutustundlikuks ja aktiivseks ühiskonnaliikmeks. Oluliseks peetakse ausust, hoolivust, terviseteadlikkust, keskkonnahoidu, kultuurilist mitmekesisust ning austust eesti keele, võro keele ja kultuuripärandi vastu. Meie õpi- ja kasvukeskkonda iseloomustavad mängu- ja avastamisrõõm, looduslähedus, turvalisus, koostöö ning lugupidamine iseenda, teiste inimeste ja ümbritseva keskkonna vastu.

1.4 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on tagada lapse igakülgne ja järjepidev areng koostöös koduga. Üldeesmärgist lähtuvalt toetatakse lapse üldoskuste ja valdkondlike oskuste kujunemist ning arengut, et luua kuni kolmeaastase lapse puhul eeldused hakkamasaamiseks lasteaias ning kolme- kuni seitsmeaastase lapse puhul eeldused põhihariduse omandamiseks ja edasijõudmiseks igapäevaelus. Õppe- ja kasvatustegevus toetab lapse aktiivset osalemist, valikute tegemist, koostööoskuste arengut ning enesejuhtimisoskuste kujunemist.

2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ja läbiviimise korraldus

Õppe- ja kasvatustegevus põhineb lapsepõlve väärtustamisel ning lasteaia peamine ülesanne on kaitsta ja edendada lapse õigust täisväärtuslikule ning turvalisele lapsepõlvele. Lasteaias toetatakse võrdsel määral lapse vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalsed ja emotsionaalsed arengut. Lasteaed loob tingimused lapse erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks, eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks. Lasteaed kujundab koostöös koduga väärtushoiakuid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks. Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, õiglus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ning ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, kodumaa-armastus, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, terviseteadlikkus, keskkonna jätkusuutlikkus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus). Õppe- ja kasvatustegevuses kasutatakse eakohaseid digivahendeid õppimise toetamiseks, loovuse arendamiseks ning digipädevuse kujundamiseks. Laps kasutab eakohaseid digivahendeid eesmärgipäraselt, loovalt ja turvaliselt ning mõistab digikeskkonnas tegutsemise põhimõtteid.

Õppe- ja kasvatustegevuse organiseerimisel:

- selgitatakse välja lapse arengutase, millest lähtutakse tegevuste eesmärkide seadmisel ning tegevuste planeerimisel;
- tagatakse igale lapsele eduelamus;
- toetatakse lapse loovust, huvi ja omaalgatust;
- luuakse turvaline, hooliv, kiusamisvaba ja koostööine õhkkond;
- väärtustatakse demokraatlikke suhteid ning lugupidamist enda ja teiste suhtes;
- lõimitakse erinevaid valdkondi ja tegevusi, võimaldades vabamängu, katsetamist, liikumist, muusikat ja teisi aktiivset õppimist ning loovust toetavaid meetodeid nii individuaalsetes tegevustes kui ka grupis;
- väärtustatakse eesti ja paikkonna kultuuritraditsioone ning arvestatakse teiste kultuuride eripäraga;
- toetatakse mitmekeelsest perest pärit lapse keelelist arengut mitme keele kasutajana ning märgatakse ja toetatakse last erinevates keelekasutusolukordades;
- kasutatakse digitehnoloogia võimalusi õppe- ja kasvatustegevuse rikastamiseks.

Kõik töötajad panustavad lapse arengu toetamiseks ja tema potentsiaali parimaks avaldumiseks.

2.1 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

Rõuge Lasteaia õppeaasta algab 1. septembril ning kestab järgmise aasta 31. augustini. 4-7 aastastele laste aktiivne õppeperiood kestab 15. septemberist 15. maini. Kuni kolme aastasel lastel 1. oktoobrist 15. maini. Enne seda toimub laste kohanemine ja tundmaõppimine ning laste arengu jälgimine. 15. maist- 31. maini on põhitähelepanu kooliminejatel ning lõpupeoks valmistumine, samuti toimuvad rühmades ühised väljasõidud vanematega, suviste sünnipäevade tähistamised ning aastat kokkuvõtva dokumentatsiooni täitmine. Suvekuudel juunis, juulis ja augustis toimub õpitu kordamine ning põhirõhk on mängulistel ning laste liikumisaktiivsust toetavatel õuetegevustel.

Lasteaia õppeaasta temaatika.

Lasteaia õppeaasta temaatika ja üldesmärgid valitakse ning kinnitatakse sügisesel pedagoogilisel koosolekul. Temaatika toetab lasteaia õppekava eesmärkide elluviimist. Õppeaasta temaatika ja eesmärgid on kättesaadavad ELIISis dokumentide kaustas ning lasteaia kodulehel. Lasteaia ürituste kava nähtub ELIISi sündmuste kalendris.

Rühma õppeaasta tegevuskava

Rühma meeskonnad koostavad õppeaasta alguseks rühma õppeaasta tegevuskava lähtuvalt lasteaia õppekavast ning õppeaasta temaatikast, -eesmärkidest ning ürituste plaanist. Tegevuskava koostatakse Eliisis olevale aasta tegevuskava põhjale, kus kajastatakse õppe- ja kasvatustöö eesmärgid (õppeaasta teema, õppeaasta üldesmärgid ning õppeaasta teemast lähtuvalt rühma eesmärgid), õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted, õppe- ja kasvatustegevuse korraldus, ning rühma iseloomustus. Õppeaasta lõpus koostatakse õppeaasta eesmärkidest lähtuv analüüs. Rühma tegevuskavad on paindlikud, õpetajad võivad muuta planeeritud teemasid, tegevusi, üritusi jne vastavalt vajadusele ja ühiskonnast ning keskkonnast tingitud muudatustele. Lastevanematel on võimalus rühma tegevuskavaga tutvuda .

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse planeerimine

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel arvestatakse lasteaia päevakavaga. Õppe- ja kasvatustegevus toimub läbi igapäevatoimingute, laste mängu ning kavandatud ja spontaanselt tekkivate tegevuste. Õppe- ja kasvatustegevuses võimaldatakse lastel tegutseda muu hulgas nii individuaalselt kui ka väikestes gruppides. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja käsitletava teemasisu valikul lähtutakse lapsest, alushariduse alusväärtustest, last ümbritsevast

keskkonnast ning põhimõttest lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine, rakendamine, hindamine ja arendamine on paindlik ning põhineb pedagoogilisel dokumenteerimisel (e-päevik ELIIS). Dokumenteerimise käigus tehakse nähtavaks õppe- ja kasvatustegevuse seos õppekavaga, eesmärgid, tegevused, teemakäsitus ning kokkuvõtte eesmärkide saavutamisest, samuti õppimise protsess (kogemused, tegevused) ja laste kognitiivne potentsiaal (arutlusoskus, väljendatud seisukohad, teadmised).

Õppe- ja kasvatustegevuse koha valikul arvestatakse õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidega, erinevate valdkondade lõimingu, tegevusteks vajalike vahenditega ning õpetajate, abiõpetajate, või teiste töötajate kaasamisega õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel. Õpitavaga tutvutakse võimalusel selle loomulikus keskkonnas.

Õppe- ja kasvatustegevused planeeritakse e-päevikusse ELIIS, kus õpetajad koostavad vastavalt rühmas kokkulepitule nädala- või kuuplaani. Nädala-, kuu- ja projektiplaanide koostamisele kaasatakse lapsed.

Suveperioodil (juuni, juuli, august) koostatakse töötavate rühmade õpetajate poolt antud perioodi paindlik nädalakava, kus õpetaja planeerib ühe mängulise tegevuse igale nädalapäevale, mis tuleneb eelneva õppeaasta temaatikast ja sealjuures arvestab hetkel rühmas käivate laste arengutaset.

E-päeviku ELIIS täitmine.

Õppe- ja kasvatustegevuse päevik on ametlik dokument, mille täitmine on kohustuslik ja korrektne. Õppeaasta lõpus arhiveeritakse päevik ELIISi keskkonda. Päevikut tuleb täita igapäevaselt ning seal kajastatakse läbiviidud õppe- ja kasvatustegevused (päevakirjeldus) ning päeva kokkuvõttev analüüs. Vajadusel täidetakse lapse arengu tagasiside lahtreid (lapsevanemale nähtav või mitte nähtav pool). Suvekuudel (juuni, juuli, august) märgib töötava rühma õpetaja tegevused ja tagasiside oma rühma päevikusse.

3. Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted

3.1 Õpikäsitus

Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes jms ning nendevahelistes seostes. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, tervises seisundit jms. Pedagoogid on laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad. Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima. Lapsel on õigus avaldada arvamust, teha eakohaseid valikuid ning osaleda teda puudutavate tegevuste kavandamisel vastavalt oma vanusele ja arengutasemele. Õpetaja väärtustab lapse ideid ja algatusi.

3.2 Õpi- ja kasvukeskkond

Õpi- ja kasvukeskkond on last ümbritseva vaimse, sotsiaalse, füüsilise ja digitaalse keskkonna kooslus, milles laps areneb ja õpib. Õpi- ja kasvukeskkond toetab lapse positiivse enesehinnangu kujunemist ja lapse arenemist iseseisvaks, algatusvõimeliseks ja aktiivseks õppijaks. Õpi- ja kasvukeskkond kannab alushariduse alusväärtusi. Õpetaja loob õpi- ja kasvukeskkonna koostöös laste, abiõpetaja ja teiste töötajatega, kaasates vajadusel vanemaid. Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel lähtutakse laste vanusest ja vajadustest ning õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest ja sisust.

Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:

- lähtutakse lapse heaolust, ühistele väärtustele tuginevatest kokkulepetest ning lasteaia tavadest;
- luuakse usaldav, sõbralik, pinge- ja vägivallavaba õhkkond;
- suunatakse lapsi üksteisega arvestama, üksteist toetama ja koostööd tegema;
- väärtustatakse ja tunnustatakse ideede ning arvamuste paljusust;
- tagatakse aeg mõtestamiseks, mõttevahetuseks ja tagasisideks;
- kujundatakse heatahtlik ja avatud suhtumine erinevustesse ning kõikidele lastele tagatakse võrdsed võimalused;

- kohandatakse tegevusi, õpet ja õppematerjale paindlikult, võimaldatakse valikute tegemist ning luuakse võimalused aktiivseks osaluseks;
- tehakse koostööd vanematega.
- toetatakse laste omavahelist koostööd, konfliktide rahumeelset lahendamist ning üksteise märkamist ja abistamist.

Füüsilise keskkonna kujundamisel:

- tagatakse turvalisus;
- tehakse õppeprotsess nähtavaks;
- tagatakse õppe- ja mänguvahendite kättesaadavus ja mitmekesisus;
- luuakse võimalusel füüsiline keskkond, mis on lihtsasti ümberkohaldatav, paindlik ning aktiivset liikumist võimaldav liigendatud rühmaruum, mis võimaldab tegutseda alarühmades ja pakub võimalusi omaette olemiseks;
- luuakse võimalused mängimiseks ja aktiivseks liikumiseks ruumides ja õues.
- kasutatakse igapäevaselt õues, looduses ja kogukonnas õppimist, et rikastada laste vahetuid kogemusi ning toetada teadmiste seostamist päriseluga.

4. Kolmeaastase lapse ja kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad üldoskused ning kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad arengutulemused

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi tegevuste kaudu, lõimides erinevaid valdkondi ja kasutades erinevaid õppeviise. Kuni kolmeaastaste laste puhul esitatakse kõik arengutulemused üldoskuste põhisel. Õppekava läbimisel omandatud üldoskused on aluseks põhikooli riiklikus õppekavas toodud üldpädevuste ja enast reguleeriva õppija kujunemisele. Üldoskuste kujunemist toetatakse igapäevaselt kõigis tegevustes ning nende arengut jälgitakse ja toetatakse järjepidevalt kogu lapse lasteaia viibimise ajal.

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- mänguuskused;
- tunnetus- ja õpioskused;
- sotsiaalsed oskused;
- eneseregulatsiooni oskused.

Lapse eeldatavad üldoskused õppekava läbimisel on kirjeldatud õppekava lisas 1.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse erinevaid valdkondi.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ning lapse eeldatavad arengutulemused esitatakse kuues valdkonnas:

- mina ja keskkond;
- keel ja kõne;
- matemaatika;
- kunst;
- muusika;
- liikumine.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, korraldus, sisu ning eeldatavad tulemused õppekava läbimisel on kirjeldatud õppekava lisas 2.

5. Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted ja dokumenteerimine ning meetodid ja vahendid lapse arengu hindamiseks, jälgimiseks ja analüüsimiseks

Lapse arengu hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, lapsele vajaliku toe väljaselgitamiseks, arengu ja positiivse enesehinnangu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapse ja vanemaga. Hindamine on igapäevane osa õppe- ja kasvatusprotsessist. Hindamisel jälgivad ja analüüsivad õpetajad ning abiõpetajad lapse arengut nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka õppe- ja kasvatustegevustes. Hindamise aluseks on lapse eeldatavad arengutulemused üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades. Hindamise tulemus dokumenteeritakse e-päevikus ELIIS. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades lapse pingutusi, saavutusi ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi. Vanemale tutvustatakse lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust. Õpetaja koostab vähemalt üks kord õppeaastas lapse arengust kirjaliku kokkuvõtte ning vajadusel viib lapse arengu toetamiseks vanemaga läbi arenguveestluse, kus:

- annab vanemale tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
- vanem esitab seisukohti ja ootusi lapse arengu suhtes;
- lepatakse kokku mõlema osapoolle edasised tegevused lapse arengu toetamiseks.

Arenguveestluse tulemused dokumenteeritakse ELIISis.

Koolimineva lapse kohta koostab rühma meeskond ELIISis koolivalmiduskaardi, milles on kirjeldatud lapse üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade arengutulemused.

- 1,5-3 a laste üldarengu hindamiseks täidab rühma meeskond üks korda aastas Eliisis „Lapse üldarengu hindamise“ kaardi.
- 4-7 aastaste laste hindamiseks viiakse üks korda aastas läbi arengu jälgimise mäng „Mina juba oskan“ (K. Kirbits, J. Rebane, R. Varik) ning tagasisidestatakse saadud tulemused ELIISis lapse arengu tagasiside lahtris.
- Koolieelikute hindamiseks kasutame ”Materjal 6-7 aastaste laste koolivalmiduse tasemega tutvumiseks” (H. Kivipõld). Test toimub grupis ning sellega hinnatakse lapse kognitiivseid võimeid (mälu, tähelepanu, mõtlemine), lugemise ja kirjutamise eeloksusi ning seda, kuidas laps mõistab ja täidab grupile suunatud korraldusi.
- Igale lapsele koostatakse arengumapp, kuhu kogutakse lapse arengut kajastavaid materjale ja tähelepanekuid. Arengumapp toetab lapse individuaalse arengu jälgimist, õppe- ja kasvatustöö

tulemuslikkust ja kavandamist ning koostööd lapsevanematega. Mapp sisaldab lapse lasteaeda tulemise aega, valikut laste töödest (kunstitööd, töölehed jne) ning muud olulist materjali, mis peegeldab lapse arengut. Arengumapp käib lapsega kaasas kogu koolieelse perioodi. Lasteaiast lahkudes saab laps oma arengumapi kaasa.

5.1 Tuge vajava lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus.

Rõuge Lasteaed lähtub õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest, mille kohaselt osaleb laps õppe- ja kasvatustegevuses suurema osa ajast koos kõigi teiste lastega ja oma õpetaja juhendamisel. Lapse individuaalsest vajadusest lähtudes korraldatakse lapsele õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös võimetekohane õpe ja vajalik tugi. Õpetajad jälgivad ja hindavad lapse arengut ja toimetulekut lasteaias ning kohandavad õppe- ja kasvatustegevust lapse individuaalsete vajaduste ja võimete järgi. Vajaduse korral tagatakse lapsele lasteaias eripedagoogi, logopeedi või muu tugispetsialisti teenus. Kui ilmneb lapse andekus, pakuvad õpetajad või teised spetsialistid talle lasteaias vajaduse korral lisajuhendamist.

Lapsele, kellel on kohanemiskursusi või tekib mahajäämus eeldatavate arengutulemuste saavutamisel, pakub lasteaed üldist tuge, mis kujutab endast õpetaja pakutavat individuaalset lisajuhendamist, tugispetsialisti teenust ja vajaduse korral õpet individuaalselt või alarühmas. Lapsele, kelle puhul on ilmnenud vajadus lisatoe järele, avatakse ELIISis lapse individuaalse arengu hindamise kaart (edaspidi IAJK). Kaardile märgitakse hindamise, testimise ja uuringute tulemused, samuti õpetajate tähelepanekud, rakendatud tugimeetmed ja hinnang nende tulemuslikkuse kohta.

Kui lapsel esineb mahajäämus eeldatavate tulemuste saavutamisel vähemalt kahes valdkonnas, koostab rühmaõpetaja koostöös abiõpetaja, tugispetsialistide ja vanemaga lapsele alushariduse riikliku õppekava alusel individuaalse arenduskava (edaspidi IAK). IAK on dokument, mis määrab kindlaks õpetuse individuaalsed eesmärgid ja sisu, õpetuse protsessi ja ajalise kestuse. IAK koostatakse meeskonnatööna konkreetsele lapsele kindlas ajavahemikus neis arenguvaldkondades, mille arengutase erineb eeldatavast eakohasest keskmisest tasemest. IAK koostamisel ja elluviimisel osalevad rühmaõpetajad, muusikaõpetaja, ujumis- ja võimlemisõpetajad, eripedagoog ja/või logopeed, tugiisik ja lapsevanemad. IAK kinnitatakse iga osaleja allkirjaga. IAK tegevused kajastuvad e-päeviku nädala- või kuukavas ning tegevuste analüüs lapse arengu tagasiside lahtris. Perioodi lõpus tuleb meeskond sh lapsevanemad uuesti

kokku ja antakse ülevaade lapse arengu dünaamikast ja otsustatakse IAK vormis jätkamist või lõpetamist. IAK koosolekud protokollitakse (IAK perevestlus esmane või IAK olukorra uuesti hindamine).

Kui lasteaia tagatud üldine tugi ei anna lapse arenguks soovitud tulemusi, teeb tugiteenuste koordineerija vanemale ettepaneku pöörduda koolivälise nõustamismeeskonna poole tõhustatud toe või eritoe rakendamise vajaduse väljaselgitamiseks.

5.1.1 Tõhustatud toe ja eritoe rakendamine

Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel või kui lapsel on diagnoositud mõni igal ööpäeval või ööpäev läbi kõrvalabi vajadust põhjustav terviseseisund või tuvastatud puude raskusaste ja vanema nõusolekul rakendab lasteaed tõhustatud tuge või erituge.

Tõhustatud tuge rakendatakse lapsele, kes oma arengu eripära tõttu vajab:

- vähemalt üht tugispetsialisti teenust,
- spetsiifilist õppe- ja kasvatustegevuse korraldust, keskkonda, metoodikat või spetsiifilisi vahendeid ning
- individuaalset lisatuge rühmas või õpet kuni 12 lapsega rühmas.

Erituge rakendatakse lapsele, kes oma arengu eripära tõttu vajab:

- mitut tugispetsialisti teenust;
- kohandusi õppe- ja kasvatustegevuse korralduses, keskkonnas, metoodikas või vahendites ning
- pidevat individuaalset lisatuge rühmas või õpet kuni kuue lapsega rühmas.

Last, kellele rakendatakse tõhustatud tuge või erituge, käsitatakse haridusliku erivajadusega lapsena. Haridusliku erivajadusega lapse hindamise, testimise ja uuringute tulemused, samuti õpetajate tähelepanekud, tugispetsialistide ja koolivälise nõustamismeeskonna antud soovitusel, kohandused õppes, rakendatud tugimeetmed ja hinnang nende tulemuslikkuse kohta märgitakse lapse IAJKsse. Vähemalt korra õppeaastas ja siis, kui koolivälise nõustamismeeskonna määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppemas, hindab tugiteenuste koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega soovitatud toe rakendamise mõju ning teeb direktorile ettepanekud edasiseks tegevuseks.

5.2 Tugivõrgustik

Rühma meeskond:

- rühma meeskond on lapse toevajaduse esmased märkajad ja dokumenteerijad;
- teavitab toevajadusega lapsest eripedagoogi ja/või logopeedi, kes viib läbi omapoolse hindamise;
- arutab probleemi eripedagoogi ja/või logopeediga ja otsivad koos lahendusi;
- teavitab ja konsulteerib teiste õpetajatega, kes veel lapsega tegelevad;
- teavitab õppejuhti ja direktorit antud lapse olukorrast;
- teavitab olukorrast lapsevanemaid ning pakub esmast nõustamist, kaasab perekonna koostöösse;
- teavitab olukorrast vajadusel, isikuandmete kaitse seadust järgides, rühma teisi lapsevanemaid;
- vestleb rühma lastega, kujundades toevajadusega kaaslasesse positiivset hoiakut;
- suhtub toevajadusega lapsesse mõistvalt, väldib negatiivseid hoiakuid;
- loob rühmas kõigi jaoks turvalise keskkonna;
- vajadusel koostab erispetsialistidele lapse iseloomustuse, vajadusel kaasab tugispetsialiste;
- algatavad IAJK ja IAK koostamise ja osalevad selle elluviimises; dokumenteerivad IAK elluviimist nädala- või kuukavades ning rühma päevikus ELIIS lapse arengu tagasiside lahtris.

Eripedagoog:

- uurib lapse tunnetuslike protsesside arengutaset;
- tegeleb lapsega vajadusel individuaalselt;
- nõustab rühma õpetajaid ja lapsevanemaid;
- osaleb võrgustikutöös;
- osaleb IAK ja IAJK koostamises ja elluviimises;
- teeb ettepanekuid eriarstide konsultatsioonidele suunamiseks ning koostab omapoolse hinnangu lapse iseloomustuse ja muude dokumentide jaoks;
- annab teavet juhtkonnale.

Logopeed:

- uurib lapse kõne arengutaset
- tegeleb lapsega vajadusel individuaalselt;

- nõustab rühma õpetajaid ja lapsevanemaid;
- osaleb võrgustikutöös;
- osaleb IAK ja IAJK koostamises ja elluviimises;
- teeb ettepanekuid eriarstide konsultatsioonidele suunamiseks ning koostab omapoolse hinnangu lapse iseloomustuse ja muude dokumentide jaoks;
- annab teavet juhtkonnale.

Õppejuht:

- tutvub õpetajate soovil toe vajadusega lapsega, teeb oma tähelepanekud rühma töökorraldusest jne;
- nõustab vajadusel rühma meeskonda pakkudes erinevaid lahendusi jms;
- organiseerib vajadusel õpetajatele vestlusringe ja koolitusi toetamaks õpetajate toimetulekut;
- osaleb võrgustikutöös;
- informeerib direktorit, teeb ettepanekuid.

Direktor:

- osaleb vajadusel tugivõrgustiku aruteludes, vestlusringides ja arenguvestlustes;
- võimaldab koolitusi;
- vajadusel muudab töökorraldust;
- vajadusel/võimalusel vähendab laste arvu rühmas;
- korraldab koostöös Rõuge Koostöökeskuse juhiga tugiteenuste osutamist.

6. Lapsevanematega koostöö põhimõtted, sealhulgas korraldus

Lasteaia töötajad ning vanem teevad koostööd lapse arengu ja tervise toetamiseks. Koostöö põhineb vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel. Võimalusel kaasatakse vanemaid õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisesse ja läbiviimisesse. Vanemaid teavitatakse õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtetest ning alushariduse alusväärtustest. Õpetaja ning vanem vahetavad regulaarselt informatsiooni lapse arengust, õppimisest ja tervisest ning vanem on kaasatud lapse arengut puudutavate otsuste tegemisse ja nende rakendamisse. Õpetaja koostöös tugiteenuste koordineerijaga, loovad vanemale võimalused saada tuge ja nõu lapse arengu toetamise küsimustes.

Koostöövormid:

- perevestlused ja/või tutvumisvestlused;
- lapsevanemate nõustamine nii individuaalselt kui ka grupis;
- rühma- ja üldkoosolekud;
- info lasteaia ja rühma stendil, kodulehel ning e-päevikus ELIIS (teated, sõnumid, ürituste kalender);
- igapäevane suhtlemine;
- suhtlemine läbi e-päeviku ELIIS (teated, sõnumid, laste puudumise teatamine, õppekasvatustööd puudutav info);
- ühisüritused ja peod;
- kooolitused ja loengud lapsevanematele;
- tagasiside küsitluslehed;
- lastevanemate kaasamine õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisse ja läbiviimisesse;
- lastevanemate kaasamine rühma töösse personali õppepäevadel;
- iga rühma lastevanemate esindaja osalemine lasteaia hoolekogu töös.

7. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

- Õppekava rakendumist analüüsitakse üks kord aastas õppeaasta lõpus. Vajadusel moodustatakse õppekava arendusrühm ning arendustöö toimub suvekuudel.
- Õppekava parandus- ja muudatusettepanekuid on võimalik esitada lasteaia personalil ja lapsevanematel hoolekogu esindaja vahendusel hoolekogu koosolekutel.
- Vajalikud parandused ja muudatused viiakse üldjuhul sisse üks kord aastas enne uue õppeaasta algust.
- Lasteaia õppekava muudatused kinnitab direktor, kuulates ära hoolekogu arvamuse.